

SEMINAR LINGUISTIK KEBANGSAAN SLiK2019

"TEKNOLOGI DAN PENYELIDIKAN BAHASA"

16 - 17 Oktober 2019

Penganjur:

UNIVERSITI
KEBANGSAAN
MALAYSIA
*The National University
of Malaysia*

Tempat:

Pusat Penyelidikan Langkawi,
Universiti Kebangsaan Malaysia,
Kampus Tuanku Abdul Halim Mua'dzam Shah,
Langkawi, Kedah.

PROSIDING

PROSIDING

SEMINAR LINGUISTIK KEBANGSAAN (SLiK2019)

"Teknologi dan Penyelidikan Bahasa"

16 dan 17 Oktober 2019

Pusat Penyelidikan Langkawi,
Universiti kebangsaan Malaysia,
Kampus Tuanku Abdul Halim Mua'zam Shah,
Langkawi, Kedah.

Anjuran bersama

PERSATUAN LINGUISTIK MALAYSIA
DEWAN BAHASA DAN PUSTAKA
UNIVERSITI KEBANGSAAN MALAYSIA

PROSIDING
SEMINAR LINGUISTIK KEBANGSAAN (SLiK2019)

Diterbitkan oleh

PERSATUAN LINGUISTIK MALAYSIA
d/a Dewan Bahasa dan Pustaka
Peti Surat 10803,
50926 Kuala Lumpur.

Cetakan Pertama 2019

©Hak Cipta Terpelihara. Tidak dibenarkan mengeluarkan atau mencetak ulang mana-mana bahagian, artikel, ilustrasi dan isi kandungan buku prosiding ini dalam sebarang bentuk atau dengan sebarang cara jua pun, sama ada secara elektronik, fotokopi, mekanik, gambar, rakaman atau cara lain sebelum mendapat kebenaran bertulis daripada Penerbit SEMINAR LINGUISTIK KEBANGSAAN (SLiK2019) terlebih dahulu.

ISBN 978-983-99713-7-8

SEMINAR LINGUISTIK KEBANGSAAN (SLiK2019)
“Teknologi dan Penyelidikan Bahasa”

16 dan 17 Oktober 2019

Pusat Penyelidikan Langkawi,
Universiti kebangsaan Malaysia,
Kampus Tuanku Abdul Halim Mua'zam Shah,
Langkawi, Kedah.

Zaitul Azma Zainon Hamzah
Fazal Mohamad Mohamad Sultan
Junaini Kasdan
Rusmadi Baharudin
Suzanti Abd Aziz

Kandungan Prosiding SLiK 2019

Bil	Tajuk	Muka surat
1.	Kedinamikan Linguistik Melalui Teknologi <i>Nor Hashimah Jalaluddin</i>	1 – 14
2.	Lakuan Pertanyaan Tun Dr. Mahathir dalam Isu 1MDB: Kajian Terhadap Artikel dalam Blog <i>Chedet.cc</i> <i>Abd Ganing Laengkang, Rohaidah Haron & Ab Razak Ab Karim</i>	15 – 20
3.	Pelanggaran Prinsip Kesantunan Leech (1983) Dalam Komen Pembaca Blog Politik Di Malaysia <i>Azizul Haji Ismail</i>	21 – 27
4.	<i>SKELETON – JERANGKUNG – PEKUNG</i> : Menjaga Aib dalam Budaya Melayu <i>Hishamudin Isam</i>	28 – 32
5.	Rangkuman Teknologi Dan Penyelidikan Bahasa : Analisis Geolinguistik Sebaran Sebutan Kuih Tradisi Di Johor <i>Harishon Radzi, Nor Hashimah Jalaluddin, Junaini Kasdan, Fazal Mohamed Mohamed Sultan & Muhammad Firdaus Johari</i>	33 – 42
6.	Dialek Melayu Sabah Vs Dialek Melayu Brunei: Pertembungan Identiti Melalui Bahasa <i>Saidatul Nornis Hj. Mahali</i>	43 – 46
7.	Metafora ‘Kemudi’ Dalam Pantun: Analisis Semantik Inkuisitif <i>Maulana Al-Fin Che Man & Nor Hashimah Jalaluddin</i>	47 – 61
8.	Kajian Metafora di Malaysia dan di Barat: Satu Tinjauan Awal <i>Salihah Ab Patah & Norliza Jamaluddin</i>	62 – 69
9.	Pengekalan Dan Peralihan Bahasa Dialek Melayu Satun: Korelasi Antara Penggunaan Bahasa Dengan Faktor Umur Penutur <i>Hayati Lateh, Nor Hashimah Jalaluddin, & Mohammad. Fadzeli Jaafar</i>	70 – 81
10.	Penggunaan Prinsip Keterampilan Menulis Terhadap Karangan dalam Kalangan Pelajar di Institusi Pengajian Tinggi Awam (IPTA) : Satu Analisis Wacana Terhadap Penulisan Karangan <i>Noor Hidayah Ismail & Azhar Md.Sabil</i>	82 – 87
11.	Kesalahan Ejaan Dalam Karangan Murid <i>Anne Jeffrey Kihob & Saidatul Nornis Hj.Mahali</i>	88 - 94
12.	Konsep Maslahat Dalam Surah Al-Saff: Satu Analisis Wacana <i>Mohd Shabri Yusof & Lutpi Mustafa</i>	95 – 101
13.	Kearifan Berbahasa Cerminan Kepada Keperibadian Melayu Berorientasikan Akal Budi Melayu Dalam Peribahasa <i>Nur Shazwanie Wakimin, Nor Hashimah Jalaluddin, & Junaini Kasdan</i>	102 – 112

14.	Variasi Leksikal Dalam Dialek Kedah: Analisis Geolinguistik <i>Ainur Syakirah Muhd Hissam</i>	113 – 128
15.	Analisis Kesilapan Tanda Baca dalam Penulisan Memo <i>Norlia Putit</i>	129 – 139
16.	Konflik Ciri Penentuan Kata Pinjaman Bahasa Thai Dalam Dialek Melayu Patani <i>Abdonloh Khreedah-Oh, Hishamudin Isam & Mashetoh Abd Mutalib</i>	140 – 146
17.	Perbandingan Kata Kerja Tak Akusatif Dan Tak Ergatif Dalam Bahasa Melayu : Analisis Aktionsart <i>Mughni Murni Bustamam & Maslida Yusof</i>	147 – 152
18.	Etimologi Nama dan Makna Saroh (Yarang, Pattani) Berdasarkan Konsep Linguistik Perbandingan <i>Rohani Pooteh, Karim Harun, Maslida Yosof & James T. Collins</i>	153 – 160
19.	Pembangunan Aplikasi Interaktif Menggunakan Model ASSURE Dalam Pembelajaran Bahasa Melayu Pelajar Kelas Peralihan <i>Nurul Fatin Zulkarnaini, Nurul Haniza Samsudin, Puteri Roslina Abdul Wahid & Mardian Shah Omar</i>	161 – 171
20.	Taburan Keragaman Bahasa Teras Di Negeri Johor; Analisis Geolinguistik <i>Khairul Ashraaf Saari, Harishon Radzi, Nor Hashimah Jalaluddin, Junaini Kasdan & Fazal Mohamed Mohamed Sultan</i>	172 – 182
21.	Peralihan Bahasa Cham oleh Generasi Kedua Cham-Malaysia: Satu Analisis Sociolinguistik <i>Noraisikin Ghazali</i>	183 – 189
22.	Kuasa di Sebalik Imej Dalam Pengiklanan <i>Zaliza Zubir & Rohizah Halim</i>	190 – 199
23.	Analisis Keperluan Pengguna Untuk Inovasi Bahan Bantu Pembelajaran Bahasa Melayu Penutur Asing <i>Yusmaniza Mohd Yusoff, Junaini Kasdan & Nor Hashimah Jalaluddin</i>	200 – 211
24.	Penggunaan Ungkapan Fatis Dalam Proses Pengajaran Dan Pembelajaran Guru Pelatih <i>Masni Jamin, Melor Fauzita Md. Yusoff & Mashetoh Abd. Mutalib</i>	212 – 218
25.	Permainan Digital Dalam Transformasi Pembelajaran Bahasa Kanak-Kanak Pemulihan Khas <i>Nurul Haniza Samsudin, Puteri Roslina Abdul Wahid, Nurul Fatin Zulkarnaini, Mardian Shah Omar, Nur Azimah Mohd Bukhari, & Madiawati Mamat@Mustaffa</i>	219 – 225
26.	Terjemahan Unsur Antropomorfisme dalam Karya Enid Blyton <i>Sharifah Fazliyaton Shaik Ismail</i>	226 - 230
27.	Tahap Pemerolehan Bahasa Kanak-Kanak Dari Aspek Sintaksis <i>Muhammad Norsyafiq Zaidi, Nur Shahira Mohd Hussni, Wan Nur Azira Wan Mahmood, Che Nor Sirrah Che Ismadi & Karim Harun</i>	231- 237

28.	Korpus Dalam Pengajaran Bahasa Melayu: Memanfaatkan Data Raya Dalam Pembelajaran Dan Pemudahcaraan (PdPc) <i>Naemah Md. Noor, Mohammad Syawal Narawi & Mohd. Isha Awang</i>	238-245
29.	Lakuan Bahasa Meme Bahasa Melayu <i>Wan Nur Azira Wan Mahmood & Maslida Yusof</i>	246- 256
30.	Kunyit dan Sotong: Leksikal Pilihan Pengguna Media Sosial <i>Nurul Julia Alani Henry</i>	257- 264
31.	Ketaksaan Kata dan Ungkapan dalam Teks Ucapan dan Laporan Media Di Internet <i>Abir Wardati Nasruddin, Zaitul Azma Zainon Hamzah & Nur Adlina Ahmad Azmi</i>	265- 271
32.	Informasi Forensik Berdasarkan Forman Frekuensi Bunyi Ujaran <i>Mardian Shah Omar, Nurul Haniza Samsudin, Hasmidar Hassan & Nur Syamina Md Salleh</i>	272 - 280
33.	Kemampuan teknologi dan aplikasi penggunaannya dalam meningkatkan pemerolehan bahasa kanak-kanak. <i>Zaitul Azma Zainon Hamzah, Abir Wardati Nasruddin & Nur Adlina Ahmad Azmi</i>	281 - 288
34.	Simbol Perlambangan Wanita dalam Peribahasa Melayu <i>Salinah Jaafar, Tengku Intan Marlina Tengku Mohd Ali & Kim Keum Hyun</i>	289 - 301
35.	Istilah Sains Kesihatan dalam Teks Umum Bahasa Melayu <i>Hasnah Mohamad, Noorul Khairien Abdul Malek & Noor Husna Abd Razak</i>	302 - 310
36.	Pengaruh Metabolik Makanan Berunsur Panas Dalam Peribahasa Melayu: Pendekatan Semantik Inkuisitif <i>Julaina Nopiah, Nor Hashimah Jalaluddin & Junaini Kasdan</i>	311 - 322
37.	Pengaruh Pembentukan Nada Dalam Kata Pinjaman Dialek Melayu Siam Di Satun, Thailand: Analisis Geolinguistik <i>Adriana Santa Anak Tinggom, Nor Hashimah Jalaluddin & Junaini Kasdan</i>	323 - 329
38.	Laras Perubatan Tradisional Dalam Kitab Ubat-Ubatan Mss 172 <i>Rohaidah Haron, Ab. Razak Ab. Karim & Mohd Jamil Maah</i>	330 - 340
39.	Metafora Ruang Dalam Karya Agung Pantun Melayu - Analisis Medan Makna <i>Noor Hasnoor Mohamad Nor & Eizah Mat Hussain</i>	341 - 348
40.	Kajian Lakuan Bahasa Terhadap Pemimpin Tertinggi Negara Luar: Satu Kajian Literatur <i>Abd Ganing Laengkang, Ab Razak Ab Karim & Rohaidah Haron</i>	349 - 353
41.	Kajian Bahasa Sukuan Sarawak: Bahasa Halus dalam Masyarakat Melayu dan Iban <i>Hamidah Abdul Wahab, Siti Marina Kamil & Remmy Gedat</i>	354 - 362
42.	Nasalisasi Vokal Penyanyi Wanita Dalam Nyanyian Lagu Melayu Asli <i>Khairul Faiz Alimi & Ahmad Fuad Mat Hassan</i>	363 - 370
43.	Humor Satira Dalam Karya Kartunis Ujang: Satu Analisis Teori Pencampuran Konseptual <i>Siti Naziatul Haziqah Mohamad Nasir & Rozaimah Rashidin</i>	371 - 383

44.	Penyelidikan Multidisiplinari Sebagai Model Penyelidikan Bahasa-Bahasa Diancam Kepupusan <i>Samsur Rijal Yahaya</i>	384 - 392
45.	Perubahan Morfologi Kata Pinjaman Arab Dalam Bahasa Melayu <i>Ibtisam binti Abdullah & Ashinida Aladdin</i>	393 - 398
46.	Varian Kata Ganti Nama Dalam Dialek Melayu Pekan, Pahang: Analisis Geolinguistik <i>Junaini Kasdan, Nor Hashimah Jalaluddin, Harishon Radzi, & Ahmad Khairul Ashraaf Saari</i>	399 - 411
47.	Teknik Penyoalan Guru Dalam PDPC Bahasa Melayu <i>Mohd Luqman Hidayat Ismail</i>	412 - 416
48.	Dialek Melayu Di Hulu Dungun: Laporan Awal <i>Mohd Tarmizi Hasrah</i>	417 - 424
49.	Kamus Dewan Perdana : Bercetak Ke Digital <i>Naimah Yusof</i>	425 - 433
50.	Trend Penggunaan Halal dan Haram dalam Wacana Parlimen Malaysia: Satu Perspektif Kulturomik <i>Norsimah Mat Awal, Kesumawati Abu Bakar, Imran Ho Abdullah, Azhar Jaludin & Anis Nadiah Che Abdul Rahman</i>	434 - 444
51.	'Pemali' Pencetus Eufemisme dalam Bahasa Iban <i>Remmy Gedat, Hamidah Abdul Wahab & Siti Marina Kamil</i>	445 - 450
52.	Sistem Panggilan Bahasa Melayu Dalam Genre Filem Klasik: Kajian Mahakarya Seniman Agung P. Ramlee <i>Ritah Yahaya & Mardhiah Othman</i>	451 - 471
53.	Pemilihan Ungkapan Dalam Penyata Rasmi Parlimen: Satu Tinjauan Awal <i>Suhaida Azmi & Aida Rohayu Azmi</i>	472 - 481
54.	Istilah Bidang Teknologi Maklumat MABBIM: Analisis Sosioterminologi <i>Suzanti Abd. Aziz, Muhammad Azzam Ahmad Fadzil & Junaini Kasdan</i>	482 - 495
55.	Imej Wanita Dalam Pantun Melayu <i>Nur'Ain Nasir, Zuraidah Jantan & Rozaimah Rashidin</i>	496 - 503
56.	Analisis Wacana Dari Sudut Pandangan Konstruktivisme: Dominasi Subjek Dan Kaitannya Dengan Intertekstualiti Dan Teknologi Bahasa <i>Yusfarina Mohd Yussof & Mardian Shah Omar</i>	504 - 508
57.	Hiperbola dalam Imbuhan Awalan <i>meN-</i> dengan Kata Nama Konkrit Unsur Alam: Analisis Teori Relevans <i>Nurul Huda Mohd Saad & Nor Hashimah Jalaluddin</i>	509 - 522

Kearifan Berbahasa Cerminan Kepada Keperibadian Melayu Berorientasikan Akal Budi Melayu Dalam Peribahasa

Nur Shazwanie Binti Wakimin
nurshazwanie_wakimin@yahoo.com
Institut Alam dan Tamadun Melayu,
Universiti Kebangsaan Malaysia.

Nor Hashimah Jalaluddin
shima@ukm.edu.my
Fakulti Sains Sosial dan Kemanusiaan,
Universiti Kebangsaan Malaysia

Junaini Kasdan
junaini@ukm.edu.my
Institut Alam dan Tamadun Melayu,
Universiti Kebangsaan Malaysia.

Abstrak

Bangsa Melayu sejak dari zaman berzaman adalah masyarakat yang peka dengan alam dan persekitaran. Mereka telah melakukan pelbagai kajian, eksperimen dengan pemerhatian terhadap alam untuk mendapatkan pengalaman dalam hidup. Melalui pemerhatian, maka lahirlah peribahasa yang begitu tinggi nilai estetikanya. Peribahasa merupakan salah satu wahana yang penting dalam merakam pemikiran dan mengungkapkan peradaban bangsa Melayu ketika itu. Sebanyak 25 peribahasa yang dikenal pasti menggunakan elemen sains yang diperoleh melalui hasil janaan daripada laman sesawang <http://www.malaycivilization.com.my>. Dengan mengaplikasikan pendekatan semantik inkuisitif, iaitu pendekatan yang melibatkan gabungan di antara data korpus, teori, kognitif dan falsafah bagi memahami konteks sebenar peribahasa sehingga mampu mencungkil ke peringkat akal budi penuturnya. Analisis mendapati bahawa orang Melayu dahulu telah mempertalikan hubungan di antara konsep ekonomi dan bahasa dalam peribahasa amat berkait rapat dengan sifat keperibadian yang ada dalam masyarakatnya. Contohnya, *Untung sabut timbul, untung batu tenggelam*, dalam peribahasa berkenaan telah memberi gambaran tentang konsep timbangan. Dari sudut sains, ia mempunyai perkaitan dengan konsep berat dan ringan yang melibatkan dua jisim yang tidak sama berat yang melibatkan kepada konsep kepadatan (ketumpatan) serta hukum keapungan (prinsip Archimedes) yang boleh dikaitkan dengan elemen ekonomi, iaitu melalui konsep untung (berat) dan rugi (ringan). Menerusi konsep ini orang Melayu telah mempertalikannya dengan 'nasib' seseorang yang membawa kepada konsep kesungguhan dalam 'usaha' untuk mendapatkan sesuatu yang lebih baik. Berdasarkan peribahasa ini, menunjukkan apa-apa pun kita harus berserah kepada Allah swt. Namun begitu, tidak semestinya Allah swt telah tetapkan nasib dan rezeki setakat itu sahaja. Oleh itu, dapat disimpulkan bahawa elemen ekonomi merupakan suatu bahasa yang diolah ke dalam peribahasa bagi membantu memperjelaskan makna sebenar peribahasa sehingga dapat mencungkil kearifan dan keintelektualan orang Melayu.

Kata Kunci: peribahasa Melayu, kognitif Melayu, akal budi Melayu, semantik inkuisitif

Abstract

Since the beginning of time, Malay race is known as a society that is observant to nature and the environment. They have done various studies, experiments with observation of nature to gain experience in life. Thus, through this observation, various proverbs with high aesthetic values were formed. Proverbs play one of the important roles in recording thoughts and revealing the civilization of the Malays at that time. 25 Malay proverbs have been identified using the science element obtained from the website

